

Recenze / Reviews

ROUBAL, Petr. *Československé spartakiády*. 1. vydání. Praha: Academia, 2016. 405 s. ISBN 978-80-200-2537-1.

Lucie Rajlová

V letošním roce se na knižních pultech objevila kniha o tématu soudobých dějin, jež by neměla uniknout pozornosti nejen odborné části veřejnosti, ale i těm, které by mohlo téma svým širokým záběrem a pojetím zaujmout. Řeč je o knize s názvem *Československé spartakiády*, která vyšla v nakladatelství Academia v rámci edice Šťastné zítřky sv. 22. Autorem publikace je historik Petr Roubal, jenž působí v Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR. Roubal je odborníkem na danou problematiku více než erudovaným. Tématům týkajících se československých spartakiád a fenoménům s nimi spojených se věnuje v rámci výzkumného bádání již dlouhodobě.

Publikace je svým pojetím, jak je překládané téma autorem zpracováno a zasazeno do kontextu nejen historického, zcela ojedinělou na poli historické odborné literatury. Dovolím si přímo říci, že od pádu komunistického režimu dosud nebyla vydána publikace, která by na téma československých spartakiád v letech 1955–1985, od I. celostátní spartakiády do poslední VI. celostátní spartakiády, nahlížela takto z několika diferenciálních úhlů pohledů a teoretických úvah (např. genealogie, gender, symbolika) a zároveň neideologicky.

Již v úvodu jsou prezentované čtyři základní otázky, které si autor položil: Kde se spartakiády jako kulturní a politický fenomén vzaly? Co bylo jádrem jejich sdělení, respektive co se spartakiádami říkalo? Jak byla tato logistická operace organizována? Jak reagovala veřejnost? Odpovědi na položené otázky nalezneme v jednotlivých kapitolách. Autor rozčlenil text do pěti stěžejních kapitol. V první kapitole s názvem *Genealogie spartakiád* se Roubal věnuje, jak již název napovídá, genealogii spartakiád. Při popisu vzniku již samotných potenciálních předchůdců spartakiád, všesokolských sletů, zachází autor o několik století zpětně – k německým turnfestům. Tato úvodní kapitola je v porovnání s ostatními nejrozsáhlejší. V následující kapitole

„*Symbolika první spartakiády 1955*“ se autor již ve svém výzkumu dostává pro část čtenářů, zejména pamětníků daného období, ke čtenářsky zajímavější části, a to k I. celostátní spartakiádě. Jedná se o kapitolu velmi vydařenou. Za vyzdvížení také stojí jistě podkapitola „*Mladý je Nejedlý*.“ *Dny žactva a dorostu*, kde je popisováno mimo jiné i to, jak s mládím pracoval socialistický realismus. Včetně dalších nezbytných souvislostí, které na první pohled nemusí být zřejmé (film, tisk, choreografie a její tvůrkyně apod.) Ve třetí kapitole *Symbolika normalizačních spartakiád* se v čase již přesouváme do dob normalizace a spartakiád uspořádaných v daném období. První skutečně post-stalinistická spartakiáda se konala v roce 1965. S ohledem na atmosféru 60. let signalizovala blížící se změny. Podrobněji je líčen i odklon od přirovnávání se sokolskými slety a Sokolem celkově. Důvodem bylo prohlášení v rámci Poučení, kde byl obnovený Sokol jmenován jako hlavní činitel rozkolu a pravicové úchyly.³⁷⁷ Nově se také v tomto období představují skladby, v jejichž rámci cvičí rodiče s dětmi. V předposlední obsáhlé kapitole *Organizace spartakiád* se čtenář dozví mnoho praktických záležitostí, které souvisely s pořádáním československých spartakiád. Dozví se ale také o komplikacích, které pořádání takových masových událostí v tehdejších československých ekonomických podmínkách přinášelo (např. doprava cvičenců, strava, ubytování, rozpočet). Autor čtenářům nabízí pohled na odbornou diskuzi, jež se spartakiádou souvisela ať již na půdě Univerzity Karlovy, nebo ČSTV. Publikaci uzavírá kapitola *Společnost a spartakiáda* zaměřená na přijetí, motivaci či negativní postoj až odpor k této tělovýchovné události.

Autor se v rámci svého výzkumu opíral o nepřeberné množství pramenů: archivní prameny, dobový tisk a literaturu, odbornou literaturu a filmové dokumenty. Hluboký pramenný výzkum je jedním ze značných pozitiv této publikace. Čtenář může také očekávat velké množství poznámek pod čarou, které jsou informačně velmi přínosné a mnohdy příhodně doplňují autorem prezentované informace.

Text Petra Roubala je doprovázen velice zdařilým výběrem fotografií. Třiatřicet doprovázejících snímků je zakomponovaných do textu a jsou vyobrazeny v černobílém provedení. Kolorované snímky jsou zahrnuté do obrazové přílohy.

---

³⁷⁷ ROUBAL, Petr. *Československé spartakiády*. Praha: Academia, s. 186.

Nejčastěji se jedná o výběr plakátů. Osobně bych také vyzdvihla výběr fotografie na obálku knihy, která výstižně ilustruje tehdejší atmosféru spartakiády v roce 1980.

Ve stručném shrnutí lze konstatovat, že se jedná o nadmíru zdařilou a čtivou publikaci, jejíž přínos k tematice soudobých dějin je nesporný. Nezbyvá nic jiného, než popřát široký okruh čtenářů napříč celým spektrem.

KOŘÍNKOVÁ, Veronika. *Malé velké dějiny. Mikrohistorická variabilita dějin 20. století v osudu Vincence Hodka*. Praha: AntropoWeb, 2013. 146 s. ISBN 978-80-90-50-98-3-2.

Jiří Herda

Jedná se o brožované dílo mající 146 stran, číslováno od strany 9 po stranu 143. Samotný text knihy je na stranách 9 (předmluva) po stranu 143 (summary). Kniha je členěna na předmluvu, úvod, 7 kapitol a závěr. To vše doplňuje seznam pramenů, literatury, přílohy a summary.

Předmluvu napsal Jiří Woitsch a čtenáři je předkládána úvaha nad tím, co je pro život našich předků podstatnější – změna na postu ministra nebo smrt nejbližších? Ptá se: „*Jací byli, co si mysleli, proč jednali a jak jednali naši předci?*“ Autor předmluvy se zamýšlí i nad tím, které vnímání historie je to správné. Běžného čtenáře zarazí i mnoho cizích výrazů a pojmů – jen pro představu – antiscientistní rezignace, narativistická kritika aj.

Úvod je věnován náhledu na dějiny československého 20. století, který povětšinou kopíruje linii společenskopolitických událostí. Zmiňovány jsou i základní milníky našich novodobých dějin. To vše vytváří rámec života, pro někoho možná bezvýznamného, zapomenutého leteckého konstruktéra, odbojáře a exulanta Vincence Hodka, podnikatele z pražských Holešovic.